СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 291. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 15 грудня, 1933. VOL. XLI. No. 291. Jersey City, N. J., Friday, December 15, 1933. THREE CENTS.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ГОЛОДОВОЇ ПОЛІТИКИ СОВІТІВ НЕ ВГАВАЮТЬ

ШІКАҐОВСЬКІ УКРАЇНЦІ ЛАГОДЯТЬ ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ПОХІД.

ШІКАҐО. — Українські організації міста Шікаґа й околиці збираються влаштувати цеї неділі демонстраційний похід і віче проти голодової політики большевицкого уряду, як це зробили інші великі українські кольонії.

Похід почнеться в неділю, 17 грудня, в годині 1-шій зполудня, від церкви св. Николая та піде вулицями: Вестерн Евеня, Медисон Стріт, Лумис, Вашингтон Булевард до галі при 1340 Вест Вашингтон Булевард, де відбудеться протестаційне віче, на якому говоритимуть три українські й два визначні американські бесідники.

Як по інших місцевостях, де такі протести відбулися, так і в Шікаґо большевицькі агенти збираються робити всякі перешкоди демонстраціЇ та вічу, але українські організації знають про ці приготування й большевицькі відгрожування вже нікого не лякають. Серед свідомих Українців панує настрій, що не вважається нікого за свідомого Українця й Україну, хто не піде на цей похід і віче.

ВЖЕ Й РОСІЯНИ ОРГАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ ГОЛОДУЮЧИМ У РОСІЇ.

НЮ ЙОРК. — У неділю, 10 грудня, відбулося в домі Товариства „Наука" віче в справі голоду в Росії.

На вічу виступав зі звітами ново зорганізований „Комітет для боротьби з голодом у Росії". Головував на зборах д-р С. М. Інгерман, старий соціял-демократичний діяч. В імени комітету представляв фактичний стан Росії А. П. Браїловський. Наводячи докази голоду на Україні й у Росії, прелеґент доказував, що голод є вислідом не кліматичних умовин, ні вислідом елементарних катастроф, а вислідом політичної диктатури та глупої рільничої політики, яка в імени комуністичних ідей розбила селянство й рільництво. Заведення комунізму на селі знищило рільництво, знищило інтерес селянина до рільництва та спричинило занепад рільничої продукції. Голод на Україні доказував бесідник свідоцтвами чужих кореспондентів і Росіян, які недавно були на Україні. Цілі села на Україні й північному Кавказі вимерли з голоду. Були випадки людоїдства. Не зважаючи на большевицькі запевнення, не маємо певности, що голод цього року не повториться. Він закликав приявних постаратися про фонди на видання англійською мовою книжки А. Маркова про голод у совітській Росії. На його внесок рішено теж приготовити американське віче для поширення серед Американців відомостей про голод у Росії.

Другий бесідник, Е. П. Полушкін, наводив донесення кореспондента „Морнінґ Поста" з його відвідин у Росії та звіт німецького вченого, Шілера, котрий обчислює, що від голоду згинули тепер 5 міліонів душ. „Справжнє страховище голоду годі описати", наводить бесідник слова Шілера. „Немовби чума перейшла цілими селами". Можнаб уратувати населення, якби уряд дав дозвіл його ратувати, якби не перестав вивозити хліб за границю.

Третім бесідником був А. І. Чернов, котрий теж добачує причину голоду в рільничій політиці уряду, а головно в закріпощенню селян комуністичною державою. Селянин має працювати під чужою орудою, ввесь плід його праці забирає держава, не лишаючи йому навіть на прожиток. Якби він важився взяти колосок з поля, його розстрілюють. Та це новітнє кріпацтво руйнує сільську господарку совітів. Рільництво далі-далі впаде зовсім. Бесідник радить створити в Америці російську організацію робітників і фармерів для боротьби з большевизмом.

На закінчення Браїловський прочитав петицію до президента Рузвелта, щоби президент постарався про поміч для голодуючих у Росії, як це було в 1921 році. Предсідник вказував на потребу розкривання большевицької пропаґанди, яка має на цілі закривати справжній стан річей у Росії.

УКРАЇНЦІ КУПУЮТЬ ЦЕРКВУ.

МОНЕСЕН (Па.). — Як доносить „Дейлі Індепендент оф Монесен, Па.", ново зорганізована Українська Парохія св. Николая в Монесен з о. Г. Пипюком як її парохом, закупила знову церковний будинок, який вона була втратила через депресію. Українці, раді з такого висліду своїх довгих старань, збираються відсвяткувати свій успіх бенкетом у наближаючися свята.

УРЯД ПЛЯНУЄ КОНТРОЛЬНУ РАДУ ДЛЯ ТЕЛЕҐРАФУ Й РАДІЯ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд постановив виступити перед конґресом з домаганням, щоб уряд мав право контролювати всі депеші, пересилані дротним або бездротним телеґрафом. Для контролі має бути створена відповідна рада, подібна до ради міжстейтової торговлі.

„ХВИЛЯ" ПЛЮГАВИТЬ ПЕТЛЮРУ.

Жидівський львівський часопис „Хвиля", ч. 5245, розписується про помершого цими днями в Парижі ґенерала Н. Юденіча й при тій нагоді наводить виїмок з Брошури Жида Йоктона того роду: „Криваві акти насиля білої армії Юденіча проти Жидів під оглядом своєї безоглядности й безмилосерної кровожадности нічим не уступали перед подібними „подвигами" банд Денікіна чи Петлюри". Отже, як бачимо, Жиди дальше оплюгавлюють память Головного Отамана та наше недавне минуле.

ПРИЗНАЛИ ПРАВА І СЕЛЯНКАМ.

Спеціяльним законом у Туреччині поширили політичні права жінок, яким признали тепер активне і пасивне виборче право до сільських громадських установ. Досі мали виборче право турецькі жінки лише по містах. Радник народньої партії, Реджеб бей, повідомив, що після виборів до громад і округ переведуть повну рівноправність турецької жінки, так, що вона дістане пасивне й активне виборче право до парляменту.

АРЕШТУВАННЯ ЗА НАДУЖИТТЯ.

На приказ прокуратора окружного суду в Катовицях перевели ревізію в бюрах „Вспульноти інтересув", до якої належать акційна спілка для гутництва та гірництва й горішньо-шлеський союз „Королівської Гути" й „Ляври". Директора книжкового відділу, Щендзіна, арештували.

ЯК ДОВГО ЖИЮТЬ ПТАХИ.

Найдовше зпоміж птахів без сумніву жиє лебідь. Природник Навман подає приклади з доказами, що лебеді жили по триста літ. Після лебедів слідує яструб; були такі яструби, що мали по 126 літ. Стільки літ, або й ще більше, жиє суп і орел. Так, напр., у 1710 році згинув орел, що в неволі прожив 104 роки, а вже перед тим на волі жив кілька літ. Білоголовий суп, якого зловили 1706 року, згинув у звіринці в Шенбруні біля Відня в 1824 р. Отже дожив поважного віку в неволі: 118 літ. Також папуги жиють у неволі по сто й більше літ. Гумбольт каже про папугу: „Індіяни вірять, що люди тому не розуміють папуги, бо вона говорить мовою племени Атурів, яке вже вигибло". Таксамо, як круки птахи й папуги, переживають цілі покоління людей болотяні й водні птахи. Є порода диких гусей, що жиють понад сто літ. Зазуля доживає також поважних літ. Одну зазулю в тій самій околиці пізнавали по її зізнаваним голосі 32 літа. Дуже довго жиє крук; Навман запевняє, що 106 літ. Про сороки є приклади, що вони жиють 20—25 літ у неволі. На волі, без сумніву, жиють іще довше. Домашня курка жиє 15 літ, індик 16, а голуб 10. Із досвідів знано, що співучі птахи жиють 8—18 літ. Соловейко видержить у неволі найбільше 8—18 літ, а амзи 12—15 літ, але в неволі далеко більше. Канарок у неволі жиє 12—15 літ, але в своїй батьківщині, на Канарійських островах (де має зелену краску), доживає старшого віку.

NRA

MEMBER

U.S.

WE DO OUR PART

ПІСЛЯ ВБИВСТВА НА ЗНЕСІННІ.

Вбитий на основі приказу злодійського суду „діптойри" на Знесінні Едмунд Соколовський це 24-літній син секвестратора скарбового уряду у Львові. Скінчив він 6 гімназійних кляс. Далі не хотів учитись, а став приставати з підозрілими типами. Один робітник із Кривчич зізнав, що бачив, як Соколовського вели під руки якісь два чоловіки. Поліція ствердила, що тими товаришами Соколовського були 19-літній Туркевич, син трамваєвика, та 21-літній Сохацький, теж син трамваєвика. Далі поліція ствердила, що Соколовський вимантив від ватажка Циганів значну суму грошей нібито на це, щоби передати їх Циганові жінці, що сиділа у вязниці. За це Соколовського суд засудив на 6 місяців вязниці і тут запризнявся він з кишеньковими злодіями Туркевичем і Сохацьким, також гімназійними учениками. Соколовський грозив товаришам, що коли не даватимуть йому грошей, видасть їх поліції.

ПЕРШИЙ АРХИКНЯЗЬ ГАБСБУРСЬКИЙ В АВСТРІЇ.

Законом вигнано з Австрії всіх членів Габсбурської родини. Цими днями позволив уряд осістися першому з цієї родини в Австрії. Це брат покійного цісаря Карла, архикняз Максиміліян, що мешкав досі в Баварії. Він перебуватиме відтепер постійно в Австрії й заступатиме як уповноважений Габсбурґів цілу архикняжу родину.

СОНЯШНА МАШИНА АРГЕНІЯ.

Славний шведський астроном Сванте Арґеній збудував недавно апарат до витворювання енерґії тепла з соняшних проміннів. Проби збудувати такі машини не є нові. Найбільша така машина була досі в Єгипті, де умовини температури є найкорисніші. Машина така, працює тим ліпше, чим більше соняшних проміннів паде за рік на землю, а власне під тим оглядом Єгипет є упривілеєний. Яку висоту температури можна осягнути тим способом, легко переконатися, коли виставимо на ділання сонця скляні посудини. Арґеній збудував величезне зеркало, що складається з 1,000 маленьких зеркалець, з яких кожде можна уставити відповідно до потреби при помочі спеціяльного годинникового приладу. Щоб якнайбільше використати соняшне тепло, збирається проміні з усіх зеркал в одно місце. Отже всі зеркальця треба так уставити, щоби кожне з них кидало проміні на одну і ту саму точку. Шведському вченому вдалося одержати 7—8 тисяч ступнів тепла.

ПОЛЬСЬКО-РАДЯНСЬКІ ТОСТИ.

В Москві на бенкеті в честь делеґації польської авіяції шеф військової авіяції, ґен. Алксніс, виголосив на руки полк. Райського тост, в якому заявив: „Маю надію, що ваша візита позволить познакомитися з нашими здобутками, особливо в ділянці летунської конструкції, та причиниться до зміцнення польсько - радянської приязни задля забезпечення мира". Опісля ґен. Алксніс висловив тост у честь розвитку польської авіяції.

У відповіди полк. Райський іменем польської авіяції й армії дякував за приняття і висловив надію, що його приїзд до Радянщини причиниться до зближення не тільки обох авіяцій, але й армій та народів. Опісля полк. Райський висловив тост на розвиток радянського летунства.

АТЕЛІЄ МИСТЕЦЬКОЇ РЕКЛЯМИ.

При Українськім Т-ві Прихильників Мистецтва у Львові уладжують молоді мистці „ательє мистецької реклями". Наші фірми й установи матимуть тепер де звернутись за всякими реклямовими і пропаґандивними речами, тим більше, що там гуртуються не лиш графіки та малярі, але й фотографи, електротехніки й архітекти. Ательє в міру зросту потреб і зрозуміння для мистецької пропаґанди поширюватиме круг своїх співробітників, щоби дати працю молодим, здібним та винахідчивим людям.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО СВІДОМОГО ХЛОПЦЯ.

Трагічна подія скоїлась у Воютичах, самбірського повіту. А саме двома вистрілами з кріса положив хтось на місці трупом молодого, свідомого хлопця Петречка Михайла, бо коли він 1. листопада по поворотї з церкви читав при відчиненім вікні газету. Стріли походили знадвору. В хаті сидів з покійним його брат Юліян, якому нічого не сталося. В похороні покійного, який відбувся 3. листопада, взяла участь уся околична молодь, якій він був знаний зі своєї ідейности та патріотизму. Нераз сидів він і в самбірській вязниці. Слід згадати, що Воютичі є польсько - українським селом, а недавно заснували там „Стшельца". У звязку з цим вбивством арештували брата покійного, Юліяна, якого відставили до слідчого арешту в Самборі.

ВЧИТЕЛЬКИ В ПОЛЬЩІ МАЮТЬ БУТИ НЕЗАМУЖНІ.

На основі постанов нового пенсійного розпорядку для державних службовців, учителька не може вийти замуж, якщо не хоче втратити посаду. Учительці сталій, що уступає з учительської служби, тому, що вийшла замуж, належиться відправа у висоті, залежній від часу служби. Одночасно вона тратить право до емеритури.

ВБИВСТВО НА ЦВИНТАРІ.

На цвинтарі в Городку проходжувався вечером 20-літній Ян Шатарський у товаристві двох пань. Нараз зпоза одного нагробника вискочив якийсь чоловік і вдарив Шатарського залізною штабою по голові, кладучи його трупом. Душогуб утік серед темряви.

КАЛІНІН ПРИЙМАЄ АМЕРИКАНСЬКОГО АМБАСАДОРА БУЛІТА

МОСКВА (Росія). — Вилієм Буліт, американський амбасадор до Совітів, вручив свої повновласти президентови М. Калінінови, зазначуючи, що баженням Злучених Держав є вдержати світовий мир і жити в приязні з Совітами. Калінін висказав свою радість, що Злучені Держави іменували амбасадором людину, яка є дійсним приятелем Совітів. А далі заявив, що соціяльно-політичні ріжниці, які ділять Америку від Совітів, не будуть перешкодою у дружніх відносинах.

ДАЛЬШЕ ОБМОСКОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН. — Кореспондент „Менчестер Ґардієн" з Москви доносить, що Центральний Комітет Комуністичної Партії України домагається від Сталіна дальшої чистки Української Академії Наук і Української Господарської Академії через усунення з неї всіх ворожих (себто українських. — Ред.) елементів. Комітет домагається теж опублікування українською мовою творів Маркса, Енгельса, Леніна й Сталіна.

БОЛЬШЕВИКИ ГОТОВІ ПІТИ В АМЕРИЦІ „В ПІДЗЕМЕЛЛЯ".

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає за „Таймсом", що екзекутивний комітет комуністичного інтернаціоналу (в Москві) видав до свого відділу в Злучених Державах інструкції, в яких говориться, щоби комуністична партія в Злучених Державах приготовлялася до „негайної зміни всеї тактики". В короткому часі піде вона „в підземелля".

В такий самий спосіб поступив Третій Інтернаціонал і з Францією, Велико-Британією та Чехословакією, з якими Совіти стараються заключити подібний договір. У всіх тих краях партія мусить приспособитись до підпольної праці, бо, як кажеться в інструкції, „явна праця не буде в тих державах можливою". Тому екзекутивний комітет наказує, щоби в тих краях були створені „кадри професійних революціонерів". Вони займуться веденням праці. „Професійний революціонер — каже інструкція — це високо вишколений комуніст. Найкраще, коли імен тих професійних революціонерів не втягається до спису комуністичної партії. Вони повинні мати постійне заняття, щоби відвернути увагу від їх дійсного завдання. Коли їм грозить арештування, то вони мають втекти за кордон і відтіля вести працю".

Д-Р СВЕНЦІЦЬКИЙ ДОЦЕНТОМ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

ЛЬВІВ. — Ходять слухи, що д-р Іляріон Свенціцький, директор Українського Національного Музею, буде іменований доцентом львівського університету і викладатиме... російську літературу.

ТАКИ ВІДПРАВЛЯЮТЬ ПАНАХИДУ ЗА РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

ГОРОДОК ЯГАЙЛОНСЬКИЙ (Західня Україна). — Хоч польська влада переслідує навіть церковні богослуження, в яких згадується за українських героїв, це не відстрашує духовенство й вірних від віддання пошани борцям за волю України. Ось дня 30 листопада відбулася в пропамятнім Городку Ягайлонськім панахида за українських революціонерів: Юрка Березинського й Володимира Старика.

70-ЛІТТЯ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.

ЛЬВІВ.—На Західній Україні святкують память 70-літніх уродин славної письменниці, Ольги Кобилянської. Уродини припали на 27 листопада 1933 р.

Перший більший твір Ольги Кобилянської, повість „Царівна", появився друком у фейлєтонах часопису „Буковина" й вийшов окремою відбиткою та став справжньою сензацією в українській літературі (1896 р.). Ціла повість перепоєна любовю до нової людини, вільної й гордої, повної любови до своєї нації. В цій повісти Кобилянська поставила ясно питання про визволення жіноцтва.

До дальших повістей треба зачислити такі як „Ніоба", „Через кладку", „За ситуаціями" і т. д. Написала вона теж величаву повість із селянського життя „Земля". Це одна з найкращих повістей з життя села у світовій літературі. Її вважають критики вінцем у творчости Кобилянської.

(Основна оцінка творчости Кобилянської була виготовлена д-ром О. Грицаєм і друкована в своїм часі в Свободі". — Ред.).

МАСЛОСОЮЗ РОЗБУДОВУЄТЬСЯ.

ЛЬВІВ. — „Маслосоюз" відчинив нову промислову станицю у Львові. Відкрив птахо-масарський відділ. На терені Галичини нема під цю пору фірми, що торгувала би битою птицею. Маслосоюз зробив добрий початок і прийшов саме в пору, коли кріза тисне особливо наших селян, бо нема наладнаного збуту. Маслосоюз дістає дріб, як кури, гуси, качки, індики впрост від селян-продуцентів, що є згуртовані при кружках „Сільського Господаря", і від конкурсантів, що годують торгову птицю.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838

Адреса "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН СВІДОК

У грудневім зошиті поважного американського місячника „Нейшен'с Бизнес" появилася стаття „Погляд робітників на Европу". Статтю написав Гвитинґ Вилиємс. Це незвичайно цікава людина. В 1919 році він був віцепрезидентом одної сталевої компанії в Клівленді. Йому треба було мати інформацію про настрої робітників підприємства. Замісць покладатися на рапорти своїх урядників та аґентів, Вилиємс став за робітника в фабриці, натягнув на себе робітничі штани та працював при фізичній роботі, поки не дістав бажаної інформації.

Ця подія характеризує його дуже влучно. Видно, що це людина, яка не любить покладатися на чужі думки, а воліє все опиратись на власні спостереження. Нема що й казати, що спостереження такої людини все дають цінні причинки до знання повної правди.

Цей Вилиємс відбув недавно подорож по Европі. Бував у „польськім коридорі", де кипить польсько-німецька боротьба. Бував далі у Сарськім басейні, центрі німецько-французького конфлікту. Бував далі по Німеччині, в часі, коли там горіла боротьба між Гітлером і поміркованими Німцями. Наконець бував у Донецькому басейні, „українському Пітсбурґу".

На основі власних спостережень Вилиємс ствердив такі факти:

Минулої зими й весни під большевицькою владою панував страшний голод.

Цей голод 1933 року нічим не менший від голоду з 1921 року.

Голод 1933 року був гірший через те, що Америка не дала тепер допомоги, яку вона дала була в 1921 році (коли витратила на Росію 70 міліонів долярів).

Справжні розміри голоду не відомі. Самі комісарі дебатують між собою: чи згинули 10 міліонів людей, чи 15 міліонів. Вилиємс каже, що напевно згинули від голоду 5 міліонів.

Розмірів голоду не знати, бо уряд не допускав вісток про голод. Навіть не всі члени комуністичної партії знають про голод, і часто в добрій вірі перечуть вістям.

Та голод є фактом. Вилиємс самий бачив дозрілі діти, які вмирали з голоду. Він чув, як родичі признавалися до смерти дітей з голоду. Багато бюр опорожнилися через те, що робітники шукають хліба. Щоби ратуватися від голодової смерти, люди продають золото з зубів. Люди з сіл утікають до міст, а поліція жене їх назад до села. Були в селах в один день по 25 і 100 мерців. Були факти людоїдства.

Такі факти бачив чоловік, який має очи на те, щоби бачити.

ІСТОРИЧНИЙ ПОХІД МОСКВИ НА ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНИ

(Реферат, виголошений п. В. Кедровським на Шестім Конґресі Обеднання).

(6)

VI.

Нову еру в економічних відносинах України й Московщини розпочали большевики. Так дехто думає. Але властиво воно не так. Большевики лише здерли завісу з московської економічної політики супроти України, яку Москва провадила від часів Переяславської угоди, все побільшуючи та поглиблюючи її. Здерти ту завісу примусили большевиків обставини, після того, як уклад економічного життя в бувшій Росії був ними остаточно знищений і вони задумали будувати все на свій лад. Вся та складна система визиску України Московщиною, яку так старанно будувала царська Росдя, завалилася, система капіталізму впала, сам капітал знищено, торговельні та промислові підприємства, що давали державній скарбниці прибутки, були знищені, митниці перестали давати прихід, і комуністична держава потребувала для себе грошей і ріжних засобів. Одиноким прибутком для комуністичної державної влади лишилося хліборобство Хліборобські вироби та інші сирівці стали одинокими чинниками, які могли принести комуністичній владі ті засоби, які потрібні були їй для панування в бувшій Росії.

Окупувавши самостійну Україну, большевики відразу почали нищити ті промислові райони, які до певно міри економічно унезалежнювали Украніу від Московщини. Вони почали нищити те, що по „недогляду" царської Росії було витворене на Україні, противне інтересам єдности Росії. Для цього большевики руйнували українські фабрики й заводи, вивозячи їх устаткування на Московщину. Не стану тут описувати докладно й подавати конкретні приклади, бо вони загально відомі всім тим, хто придивлявся большевицькому пануванню на Україні. Потім большевики створили свою ославлену пятилітку розбудови російської індустрії. Вони почали відразу здійснювати те завдання, яке ставила собі царська Росія словами воєнного міністра Куропаткіна, себто хотіли стати „економічною загрозою цілому світови", щоб при тім поширити своє панування на цілий світ при помочі Третього Інтернаціоналу, або Третього Риму.

Всі пляни першої й другої большевицької пятилітки побудований так, щоб Україьу міцно звязати з Московщиною. Тому всі індустріяльні райони, спеціяльно легкої індустрії, себто виробів щоденної потреби для населення, були побудовані на Московщині. На Україні пляновано утворити лише деякі райони важкої індустрії та вироблення півфабрикатів з тих матеріялів, які не виплачується везти до Московщини в сирому вигляді. Ось тут також нема ніякої ріжниці між тим, як поступала царська Росія супроти України та як укладають свої пляни большевики. Зате в хліборобстві большевикам довелося проявити себе більше ориґінально. Селянство вже не повинно було платити викупних сплат своїм бувшим панам. Система іншого оподаткування населення була знищена й тому большевики поставили свою систему „продналогів", себто податків натурою, які брано нараз, що було для селянства помітно й болючо. Він раніше платив державі, не помічаючи цього так яскраво, як стало при большевиках. Селянство хвилювалося й розпочало кріваву боротьбу проти такого наочного грабування його московською владою. Большевики кровю залили Україну й вгамували повстання. Тоді вони почали переводити своє „розслоювання" села, витворюючи в селянстві ріжні кляси: заможніх, незаможніх, бідняків й т. д. Утворивши ріжні комітети, „Комбєди", незаможніх, вони тим започаткували міжусобну війну серед українського селянства. Большевики тут поступили так, як поступала ввесь час Москва, натравляючи одні верстви українського населення проти інших, підбурюючи зпочатку селянство проти козаків, козаків проти старшин, старшину проти гетьмана й т. д.

Оте розслоєння села привело до того, що селяни перестали засівати поля, щоб не давати державі продукту своєї тяжкої праці. Тоді большевики придумали спосіб впровадження в Росії, а особливо на Україні, систему державного кріпацтва, потворивши ріжні колективні та державні господарства, в яких селянство повинно працювати під примусом та під доглядом спеціяльних кріпацьких старост-комісарів. Ця система привела до того, що держава комуністична остаточно обдирає своїх кріпаків, лишаючи їх вимирати від голоду та від хронічного недоїдання. Дійшло до того, що в році 1933 на Україні серед піль були побудовані спеціяльні фіґури, як у старих запорозьких часах, для вислідження ворога. Та тепер на тих фіґурах стояли не запорозькі козаки, а російські червоноґвардійці й вислідживали вони не ворога, Татарина чи Турка, що йшов на Україну по здобич, але українського голодного селянина, щоб той не наважився вкрасти з власного поля кілька зернят для себе й для своїх голодних дітей. Не стану тут говорити, як большевики хаотично збирали сьогорічний урожай. Про це можна читати в їх власних ґазетах та звітах. Діло щоденної та періодичної преси всі ті відомости зібрати й висвітлити. Але мушу катеґорично ствердити,

(Кінець буде).

КІНО НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Сучасний напрямок національної політики на окупованій Україні, зрозуміло, відбився і на стані тамошньої кінематоґрафії.

На 7. листопада (річниця жовтневої революції) українфільм виступив з новонакрученою фільмою „Коліївщина".

На перший погляд фільма нібито мусіла бути цілком українською, але виходить, що Грушевський, Яворський та інші історики українські казали неправду, зазначуючи, що Коліївщина мала характер український, національний, а правда є в цій фільмі, яка показує, що головну ролю в „Коліївщині" відігравало закріпощене та вицискуване селянство, але селянство не українське, а інтернаціональне, тобто й Українці й Росіяни й Поляки, а навіть Жиди.

Отже „кінофільм" „Коліївщина" — так каже московська „Правда" — виховує маси в дусі інтернаціоналізму і це йому плюс".

Українець незаможник Неживий, Жид-ремісник Мошко, польський селянин Стась і Москаль Булатов, знайшли спільну мову, якої не могли знайти люди одної національности, але ріжних кляс.

„Мова у нас ріжна, але доля однакова" — каже про Мошка Неживий.

А щодо Залізняка та Ґонти, то з цеї фільми ми довідуємося, що це представники заможної старшини, вороги, які, щоб скористати з цього масового руху, лицемірно приєдналися до нього.

Зрозуміло, чому „Правда" називає цю фільму „безсумнівним великим і політичним і художнім досягненням не лише української, але й цілої радянської кінематоґрафії".

Але, здається, і на радянській Україні не всі так розуміють „Коліївщину" і її справжніх героїв, як московська „Правда", як режісер „Коліївщини" Кавалєрідзе.

Року 1933 вийшла в Києві книжка Є. Шабльовського „Т. Г. Шевченко та його історичне значення" у виданні Академії Наук.

Автор, комуніст, зрозуміло, цілком пристусовується до сучасних напрямків, до лінії партії, називає всетаки вчинки Ґонти та Залізняка подвигами, а їх самих героями.

А тут того самого року накручено фільму, де Ґонта і Залізняк є вже вороги.

Мабуть доводиться Шабльовському „каятися" в своїй помилці і закликати всілякі громи та прокляття на постаті Ґонти та Залізняка.

Чернигівець.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КНИЖКА ДЛЯ ДИТИНИ.

У Ню Йорку відбулись оноді за почином Товариства Студій Дитини спеціяльна конференція для справи дітоцої книжки. Рівночасно з конференцією відбулася в салях товариства вистава книжок для дітей. На конференції порушували питання, які книжки дітям кращі: народні казки, зложені народом, чи книжки, писані авторами? Як розвивалася книжка для дитини в Америці? Чому книжка для дитини змінялася? Один прелеґент говорив, що він має в своїй приватній бібліотеці понад тисячу ріжних діточих книжок, виданих в Америці між 1682. і 1840. роком.

Ці факти показують, скільки то коштів і праці вкладають народи в ширення культури серед підростаючого покоління.

МІСЦЕВИЙ, СТЕЙТОВИЙ, ЧИ ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД?

Д-р Джордж Зук, федеральний комішенер шкільництва, у своїм звіті про стан народнього шкільництва показує, що в Америці ще ніколи не було такого бажання науки для дітей, як нині. Одначе додає він рівночасно, ще ніколи уряд не занедбував цього попиту так скандально, як тепер. Є в Америці два міліони двіста тисяч дітей у шкільному віці, які не мають нагоди ходити до школи.

У 24 стейтах є 2,800 сільських шкіл, які не почали цього року шкільної науки.

Ці школи стоять під зарядом стейтів та місцевих урядів. Д-р Зук робить з того висновки, що тут винуваті ці уряди. Якби за шкільництво відповідав федеральний уряд, то цього не було би.

Проти цього підносять докази, що федеральний уряд теж може знайтися без грошей й він теж може бути заставлений закрити школи. Тільки що тоді закриті школи були би відай розкинені по Злучених Державах більше рівномірно, ніж це є нині. Одначе з другого боку уряд у Вашинґтоні мав би на руках таку скомплікованую справу, що ледви чи йому вдалосяб її вдоволяючо полагодити.

ТЕЖ АМЕРИКАНІЗАЦІЯ?

Велика лава присяжних суддів у стейтовому суді в Ст. Джосеф, Мізурі, що засідала в справі лінчу над Лойдом Ворнером, молодим Мурином, дня 28. листопада, обжалувала вже на заклик судді двох учасників юрби, яка лінчувала. Цікаво, що перший обжалований це Арон Левін, видно Жид, отже член нації, котра все говорить про свій страх перед виступами юрби.

ПРИНЯТТЯ З ЦЕРЕМОНІЄЮ.

Телеґрафує Волтер Дюренті з Москви до „Ню Йорк Таймсу", що перший раз від большевицької революції в Москві повіває американський прапор.

І ще одної ласки удостоїлись Американці: американського амбасадора в Москві, при вступі на російську границю, витали большевицькі чиновники з виїмковою чемністю.

Цікаво, що це є виїмкова чемність і чим від неї ріжниться звичайна чемність?

У Польщі в голярнях, кажуть, питаються гостя: „Голити? Як? З церемонією, чи без церемонії?"

„Що це таке голення з церемонією, а що таке голення без церемонії?" — питає гість.

„Як з церемонією", каже голяр, „то я плюю на мило і смарую милом писок. Як без церемонії, то плюю просто на писок і смарую милом".

Адреса Обеднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

Ярослав Гашек.

ПСИХІЯТРИЧНА ЗАГАДКА

I.

Була може друга година в ночі, як пан Гурих вертався до дому зі зборів абстинентів.

Засідання тревало дуже довго, бо на денному порядку була справа уступлення предсідника, який вмішався був в прикру історію.

Бо йому доказали, що випив в одному з шинків склянку „пільзнера".

Як людина чести, мусів уступити.

Отже пан Гурих ішов Карловим мостом до дому.

Ішов у приємному переконанні, що працює для добра людства. В жолудку відчував щоправда ще студену содову воду, зате радісно вдаряло горяче, палке серце приятеля людства, яке затовстіло би, колиб лікар не заборонив йому пити.

Так пан Гурих уже від пів року був абстинентом, брав завзято участь у боротьбі проти алькоголізму, передплачував „Місячник Людства", вчився есперанта та був веґетаріянцем.

Його роздумування перервав нараз крик, що доходив знад ріки.

Був то мабуть один із тих нічних криків, які так дуже люблять міські репортери, що вічно вганяють за сензацією.

Пан Гурих перехилився через поруче мосту та крикнув, полонений якимсь неясним прочуттям.

— Чи ви може чогось хочете?

Нічого мудрішого не прийшло йому тепер до голови, як його людяне серце перехилювалося через поруче.

В цюж саме хвилину, як пан Гурих дивився згори в темну глибінь ріки, переходив мостом у напрямі передмістя голяр Білик.

Той пан не був щоправда абстинент, головно цієї ночі, всеж мав не менше шляхотне, повне любови ближніх, золоте, жертвенне серце, як пан Гурих.

Бистрим оком запримітив, що пан Гурих перехилився підозріло через поруче.

Пан Білик був чоловік праці. Тихесенько наче кіт прискочив зі скорістю лямпарта до пана Гуриха, схопив його за руку та старався повалити на землю. Та пан Гурих не лінувався нітрохи, схопив незнайомого за гортанку та, шарпаючися із шляхотним голярем, скрикнув розпучливо:

Поліція! Ратуйте!

— Вспокійтеся, пане, чого так попадаєте в розпуку?. — кричав без упину голяр.

Небаром надбігли задихані поліцаї, а пан Білик, що з усієї сили обняв пана Гуриха, скрикнув до сторожів безпеки:

— Той пан хотів скочити в воду, а я його придержав.

Чотири вправні руки схопили пана Гуриха попід пахи, а один поліцай лагідно, по батьківськи став вибивати йому з голови самовбивчі думки. Заскочений пан Гурих кричав наче непритомний:

— Таж то помилка, панове! Потім засміявся дивно неприродно та повторив:

— Помиляєтеся, панове, я дійсно не хотів скакати в ріку.

Шляхотний голяр, що йшов за ним, перебив йому:

— Я вратував уже життя не одному, що хотів кинутися в ріку, одначе ніодин із них не боронився так завзято, як ви. Видно, що ви дуже зденервовані. Ви навіть камізольку подерли мені.

Зчерги озвався один із поліцаїв:

— Боже — сказав він — колиб чоловік хотів відбирати собі життя через якунебудь дрібничку! Не бійтеся, все буде знову добре! Яка там і булаб причина вашої розпуки — побачите, що життя таки дуже гарне...

— Життя дуже гарне, — відізвався другий поліцай правобіч пана Гуриха — колиб кожний хотів через якісь там небилиці скакати в воду, то мусів би топитися бодай щодругий чоловік.

Тепер пан Білик поклепав пана Гуриха по рамени та сказав із притиском:

— Щоби ви знали, хто вам уратував життя, прошу, затямте собі, що я називаюся Білик і що я є голяр у Сміхові.

Пан Гурих завив знову істерично:

— Прошу вас, панове, оставте мене в спокою; я взагалі не думав топитися, лише перехилився через поруче, бо мені здавалося, що чую з ріки якийсь крик.

— Прошу вас, — обурився голяр — ви не хотіли скочити з моста? Пане, я вже маю в тій справі досвід. Мені вистане глянути на когось, і зараз знаю, чи хоче скочити, чи ні. Пане, колиб ви не хотіли скакати, то ви не були би так завзято виривалися. Як собі пригадаєте це завтра, то подякуйте Богу, що ваш ангел-хоронитель прислав мене на ратунок!

Пан Гурих, що вже втратив терпець, відвернувся миттю та кинув тому шляхотному чоловікови в лице кілька образливих слів.

Пан Білик звернувся журливо до поліцаїв:

— Ось, що має чоловік за свою доброту! Як той пан рано протверезиться, буде йому стидно, що був такий невдячний для того, хто його виратував.

Пан Гурих хотів кинутися на голяря, та понехав це, як поліцаї сказали, що зателефонують по вязничну каритку.

Біля дирекції поліції старався востаннє вияснити справу та сказав:

— Отже панове мені не вірять. Присягаюся, на чім світ стоїть, що то був лише припадок.

— Вспокійтеся лише — потішували його поліцаї. — Побачите, що як виспитеся та матимете свобіднішу голову, життя виглядатиме зовсім інакше...

— Ах, Боже, Боже!! — стогнав і зойкав на переміну пан Гурих.

II.

— Є ріжні умові недуги, яким товаришать самогубства, як наприклад поступовий параліж, мелянхолія, параноя, істерія та психоза.

Поліційні лікарі, яких кличуть до вирятуваних самовбивців, послугуються як найважнішою психіятричною методою так званою системою питань.

Відповіди, що їх дають уратовані самовбивці, помагають лікарям розпізнавати відповідну психічну недугу, яка все викликає замрачення ума.

Також і в цьому випадку візвали поліційного лікаря, щоби розслідити умовий стан пана Гуриха.

Та заки прийшов лікар, переслухав дижурний старший десятник жертволюбного голяря та списав із ним обширний протокол.

Не відмовив теж собі приємности розвеселити сумного пана Гуриха, вказуючи йому дочасні розкоші.

— Все буде знову добре, пане Гурих, усе дасться управильнити, навіть коли причиною жури є нещасне кохання. Рано, як вам буде вже ліпше, прийдете подякувати гарненько панови Біликови за це, що вратував вам життя. Коли причиною вашого самовбивчого замаху була родинна незгода, то ви попросту випровадьтеся з дому та свищіть на все. Колиж причиною були би фінансові трудноші — бож я не знаю ваших відносин — то подумайте, що чесний чоловік усе заробить на шматок хліба. Праця ушляхотнює чоловіка.

Щож відповів на це пан Гурих?

Закрив лице руками та скрикнув:

— Ах Боже, Боже! Таж я не хотів робити того!

Зчерги приступив до нього пан Білик і повторив із притиском:

— Я голяр Білик зі Сміхова, мені можете зовсім спокійно сказати, що вам піддало думку відбирати собі життя.

Пан Гурих став ревіти, плакати та стогнати!

III.

Ввійшов поліційний лікар і сказав:

— Приведіть самовбивника! Ввели пана Гуриха.

На його лиці малювався божевільний жах, губи його посиніли, волосся розбурхане.

— Чому ви хотіли скакати в ріку?

— Присягаюся, що я не хотів того робити!

— Не відпекуйтеся. Пан Білик і два поліцаї можуть посвідчити це. Як пан Білик хотів вас ратувати, ви виривалися завзято...

— То страшне!! — заводив пан Гурих.

— Скажіть мені, пане, чому сонце заходить?

— Ради Бога, пане докторе!

— Прошу мені назвати незалежну державу в Азії?

— Алеж, пане докторе!

— Скільки є шість разів дванацять?

Тепер уже пан Гурих не міг заволодіти довше над собою та замісць сказати „72" — луснув поліційного лікаря в учене лице.

На другий день перевезли його до заведення для божевільних. Там він сидить уже близько два роки, бо лікарі не ствердили досі в нього ніякої поправи.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИМЕТІМ СМІТТЯ З ХАТИ!

Українські демонстрації і протести проти большевицького терору над українським народом сильно потрясли нашими яничарами, большевицькими ступайками, котрі за большевицькі гроші яко наймити Москви помагають Совітам нищити український нарід. Ці нові Вишневецькі, в котрих уже нема ні крихітки чести, ні людського почуття, в своїй безличности беруться вже проти своїх братів, котрі в імя справедливости боронять права українського народу, до таких метод, котрим місце було в середновічу.

Українці в Злучених Державах, відчуваючи горе українського народу під большевицьким обухом, вийшли масово на демонстраційні походи. Вийшли не пани, не білобандити, не буржуазія, а вийшли українські товариства й організації, котрі представляють 99% нашої еміграції. Вийшли не панки, а робітники й робітниці, в котрих не перекуплена українська честь большевицькими грішми.

Вийшли в похід демонструвати мирно перед чужим народом і перед цілим світом проти пекла, яке переживає наш нарід під обухом деспотичного уряду кровового Сталіна.

Заворушились наші яничари. Повилазили з нор, пона збирували всяку зволоч зпоміж Поляків, Мадярів, Нігрів і Жидів і давай в дикунський спосіб розбивати українські походи.

Заворушилась нюйорська „чека" зпід СУРО і пильно представляла, як греба обходитися з українськими демонстарантами. Бракувало ще „стенки" і Соловків. Хотіли би вони всіх Українців, що посміють виступити в обороні своїх братів, вистріляти або заслати на Соловки. Забули, що ми жиємо не під кровавим Сталіном, а в країні свободи, де кождому дозволено вільне слово, де кождому можна піднести протест проти тиранії. Цеї свободи ми навіть від большевиків не відбираємо. Ми не ходимо на їх віча, не кидаємо в них камінням і гнилими яйцями.

Та колиж тут на вільній землі Вашінгтона червона яра допускається канібальського розбою, обкидає мирний похід камінням, гнилими яйцями й дикунським ревом то український нарід бачить, у який підлий спосіб хоче нас Москва привернути в червоне ярмо. Коли їм бракує своїх катів, то наймають наших, котрі за юдин гріш доконають ще більше як чужі. Поневоливши наш нарід, Москва замкнула йому уста. Та це їй не вистарчало, тож подбала, щоби й на тих імігрантах, де жиють Українці, була створена філія большевицької „чеки", і щоб в підлий спосіб, за юдин гріш ширити пропаганду за єдино-неділиму зі Сталіном на чолі. Щоб скорше зєднати наше еміграцію під покров Сталіна, наші яничари зпід СУРО взялись на хитрощі ті нібито влаштовують протести проти Польщі. Їм здається, що ми не знаємо, що Сталін тепер заключує з Польщею пакт неагресії. На цих вічах і наші ступайки плачуть крокодилячими слезами над долею Західньої України. Гадають, що ми не памятаємо ризького договору, котрим Поляки й Москалі поділилися богатими українськими землями. Большевицькі крокодилі думають, що ми повіримо їх сльозам що ми не побачимо, що „товариші зпід СУРО" дурять український нарід, нібито плачуть над його долею, а в дійсности помагають Москалям і Ляхам нищити український нарід. Їм байдуже про долю українського народу, коби лише їм були комісарські становища.

Ми, свідомі Українці, не зважаймо на наших яничарів. Зі ще більшою завзятістю поборімо їх. Не йдім на їх віча. Не читаймо гадючої преси. Не позволяймо большевицьким приклонникам газдувати в наших організаціях. Вимітаймо яничарське плюгавство з українських організацій. Женім від себе, щоб не засмерджували української хати московським духом.

Лесьо Сисин.

З МУЗИКИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На увагу всім любителям хорового співу.

Почалась організація аматорського хору під назвою „Аматорський Загально Славянський Хор". Хор буде складатися переважно з Американців славянського походження, а також з аматорів взагалі. Завданням свої́м хор ставить студіювання музики всіх славянських народів, як світської так і духовної. Організатором хору є інжінір Петро Фекула, що недавно повернувся з Европи, а дірігентуру згодився обняти проф. Олександер Кошиць.

Українці, любителі хорового співу, запрошуємо вступити до цього хору. Треба мати голос, хоч і не великий, але обовязково добрий слух. Не ставиться також високих вимог щодо читання нот і попередньої участи в хорі.

Проба голосів відбудеться в неділю, 17 грудня (December), в 4-тій годині пополудні, під адресою:

Peter M. Fekula,
416 West 122 Street, Apt. 42,
New York City.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

ЧЕСТЕР, ПА. Повідомляється урядників відділів У. Н. Союза число 388, 352, 237 і 156, що спільні наради згаданих відділів в-справі назначення лікаря відбудуться у понеділок, 18 грудня, в годині 7-мій вечір, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Проситься прибути конечно на означений час, де будемо мати нагоду спільно назначити лікаря, бо вже найвищий час.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Ювилейне Свято.

Члени Братства св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза, відсвяткували в неділю, 19. листопада, концертом 25-літню річницю свого існування. — Дуже приємно було бачити, як бейонська громада в такім поважнім числі прибула на це свято, хоч недавно, бо 5. листопада, відбувся концерт в память Української Державности. Були майже всі учасники попереднього концерту-свята, а були й такі, що їх не видно на Листопадових Святах. Вступне слово виголосив п. Ю. Бойко, рекордовий писар у відділі, підносячи заслуги тих членів Братства, котрі були основниками, урядників і всіх членів, котрі до нині, на протязі цілого чверть століття, далі працюють для добра відділу. Потім він представив зібраним гостям мішаний мішаний хор „Боян", який виступив в українських строях і виглядав дуже мальовничо, та був наче квіткою свята. Підсилений чиловим хором „Бандурист" з Ню Йорку, відспівав він низку композицій Гайворонського, Кошиця й Стеценка. Першою точкою був гимн У. Н. Союза, укладу М. Гайворонського.

По кождій точці нагороджували хор бурею оплесків, з кілька пісень співано на домагання публики по два рази. Милою появою був і хор дітей рідної „Рідної Школи", котрий відспівав кілька пісень враз зі струнною орхестрою, укладу нашого композитора М. Гайворонського. Пяно акомпаніямент виконала панна А. Ядловська. Кожда з точок була по мистецьки виведена, за що належиться неабияке признання виконавцям програми і їх провідникам, місцевому вчителеви.

Святочну промову виголосив п. Роман Слободян, фінансовий секретар У. Н. Союза. Бесідник вказав способи організування членів, розповів про зріст і силу організації та про ті користи, які дає наш батько Союз своїм членам. У. Н. Союз, говорив бесідник, — дбає про наші вдови і сироти, котрим стає потіхою, розрадою й підмогою в часі, коли людину навістить найбільший смуток, коли закрадеться смерть. Члени, зорганізовані в У. Н. Союзі, дбають також і про національне освідомлення наших малосвідомих громадян.

Другим з черги бесідником був п. Степан Шумейко, редактор „Українієн Віклі", котрий по українськи й англійськи закликав тут роджену молодіж, щоби ставала в ряди У. Н. Союза, на користь собі самій та на допомогу нашим братам і сестрам в рідній краю, котрі боряться з ворогами за нашу вільну Україну.

Кожного з бесідників нагороджено рясними оплесками і тут роджена молодь, видно, добре зрозуміла п. С. Шумейка, бо по скінченню обступила його роєм та дякувала за такі щиро-сердечні слова.

По концерті гості забавлялися ще довший час при добірній музиці. — Враження зі свята остануться мабуть надовго в памяти всіх учасників, бо многі у веселій гутірці по скінченню програми висказували своє вдоволення й були раді з того, що взяли участь.

За взірцевий порядок і таке знамените уладження Ювилейного Свята належиться піднести місцевий уряд, до якого входять: М. Шаламей як предсідник, Ю. Бойко, рекордовий писар, і М. Пугас, скарбник, а також і інших членів, що своєю працею причинились до звеличання цього свята.

На закінчення мушу хіба ще сказати, що честь і тим всім бейонським хористам, що такі виревалі зі своїм учителем п. В. Мельничуком, бо в цім сезоні вже дали третій такий успішний концерт і кожний раз в цілости з новою програмою. Це вказує, що хор вивчився й має доволі великий репертуар і старанно його виконує. Можна хіба їм побажати й на будуче добрих успіхів в їх праці на полі нашої культури.

Сусід.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 17. грудня, в годині 2-ій пополудни. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свою належитість перед новим роком. Розмет до У. Н. Союза вишлеться цего місяця скорше, тому всі члени мусять свої вкладки зложити на мітінгу. Члени, котрі були суспендовані, коли заплатять свій довг, будуть приняті наново. Члени, котрі хочуть вимінети свої грамоти, можуть це зробити сего місяця. — Іван Маркович, секр.

СТ. КЛЕР, ПА. Повідомляється всіх членів Бр. Пресв. Богородиці, від. 9, що річний мітінг відбудеться в неділю, 17 грудня. Буде вибір уряду на слідуючий рік. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги. — Адам Прус, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Повідомляється, що на річнім мітінгу Бр. св. Йосафата, 10. грудня вибрано на 1934 рік слідуючий уряд: Стах Козуб, предс.; Тимко Драущак, заст.; Тимко Долинський, секр.; Василь Андрушків, заст.; Іван Рейтаровський, кас.; Мих. Марценюк, заст.; Мих. Любрук і Мих. Гриб контрольори; Марія Ткач, Юлія Химій Яськo Грех і Михайло Кіцак, дозорці хорих; Михайло Кіцак, дверник. — Стах Козуб предс.; Т. Долинський, секр.

НАУКОВИЙ РОЗВІЙ.

Розвій модерної наукової машинерії зробив на курців величезний вплив. Така машинерія дозволила виробникам цигареток, які відчули її можливости, збільшити продукцію до високої міри, а рівночасно зменшити доволі значно свої видатки. Ці зменшені видатки є наслідком продукції на велику скалю і вони перейшли також на курця. Крім того проворні винаходи уможливили поправу якости цигаретки тоді, коли збільшилася скількість запотребовання.

Коли ці уліпшення машинерії удосконалювано, то разом з тим розвивалася науково техніка виробництва і якість тютюну. У висліді нинішний курець є у змозі дістати далеко ліпшу цигаретку й по значно нижчій ціні, ніж курець минулого покоління.

Цигаретки Локі Страйк, наприклад, дають цікавий зразок того, як приноровлюється науковий розвій у виробі цигареток.

Перш усього, до виробу цигареток Локі Страйк купується і вживається найкращих тютюнів. Ці тютюни купують досвідні й обізнані зі справою тютюнові торговці на найбільших ринках світа. При виробі Локіс відкидається коло 86 відсотків ростини, а вживається лише найдобірніших листочків. Ці делікатні тютюни піддається ще окремому способови праження, щоб цигаретки не драпали горла і щоби мали кращий смак.

Крім того кождий крок при виробі Локіс є кроком до осягнення одноцгідности. Більше ніж 60 докладних приладів складаються на те, щоб одна цигаретка Локі була зовсім така, як кожда інша. Ось чому до ваших рук приходять цигаретки Локі Страйк добре позвивані, рівно заокруглені і випхані до можливої міри найдобірнішими турецькими й домашніми тютюнами та без стрепіхатих кінців. Не диво, що „Локіс задоволяють".

(Огол.)

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА"

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

В Ню Йорку є менше читачів Вістника зі Львова, як було апостолів. Один український бизнесмен (не великий), так щиро перенявся ідеєю Вістника, що знов через руки Сурми переслав на пресовий фонд 25 долярів, недавно дав 50 долярів. Таких бизнесменів в Ню Йорку є сотки, а може тисячі, лиш один зрозумів ідею. Чи то є стільки дійсних інтеліґентів в Ню Йорку, скільки є читачів?

Нарешті прийшов Календар Червоної Калини на 1934. Спомини і знов спомини. Літ тому 20, зачалося. Було своє військо і гармати, була команда, свої отамани. Радістю горіли очи. Буде Україна. Пісні складали, пісні співали „Хлопці, алярм! Гей вставаймо!" Цілий календар переповнений споминами з минувшини, а перечитуєш його, жаль чогось і тяжко. Гинули хлопці як мухи за ідею... і тепер гинуть, лише вже не за свою. Колиб були послухали всі тих УСС, то може сьогодня не булиб пухнули з голоду, і не булиб купали людського мяса... Не знаю, чи той календар рекомендувати всім, чи ні, може краще який гумористичний. Думаючим воля. Ціна 65 цнт., на пересилку посилайте 10 цнт.

Також Червона Калина видала нову книжку „МАЗЕПА", списали І. Борщак і Р. Мартель. Ми знаємо, що І. Борщак постійно перебуває в Парижі, там в французьких бібліотеках вишукує матеріяли до Історії України. То вже його друга чи трета книжка. Читаючи його книжку про Григора Орлика, котрий так, як Костюшко чи Пулаский, мусів кидати рідний край і свій тали віддати на службу чужій державі, приходить на думку де є причина, що чужі і по смерти дістають заплату, а наші забуваються. Здається, що то причина є та, чужі про своїх патріотів незабувають, а наші про своїх то навіть їх незнають. Такі книжки, як „МАЗЕПА" і „ОРЛИК" Борщака, треба читати. Як ми будемо знати про своїх визначніших людей, будемо їх шанувати, то нас чужі пошанують. Рівночасно розпродаж тих книжок заохотить таких письменників як Борщак і др. дальше працювати над життєписами наших визначних людей. Тимчасова ціна тої книжки $1.50. (Як доляр ще більше впаде, то буде дорожча).

Вже розпродано 10,000 стінного календаря „Молода Українка" видання Сурми. Кождий бажає мати щось гарного в себе в хаті. Продається 6 за доляра.

В пятницю, 15 грудня, в год. 6-тій ввечір, під проводом М. Сурмача, буде прогулька до МікФаден Пені Ресторант, 107 Вест 44 улиця, 4 поверх. Хтоб хотів прилучитися до цеї прогульки, нехай зголоситься до Сурми. В неділю, в год. 7.30 рано, прогулька до Ван Кортланд Парку. Зходитись також у Сурмі.

(Огол.)

ПОПИРАЙМО СВОЮ ПРЕСУ!

Ґазету можна попирати в ріжні способи.

Попирає ґазету передовсім той, хто пренумерує ґазету, хто платить передплату.

Попирає далі ґазету той, хто дає до ґазети оголошення. Такий теж причиняється до поправлення ґазети, до зроблення її кращою, богатшою і цікавішою.

Попирає накінець ґазету той, хто попирає тих, що оголошуються в ґазеті.

Читачі української ґазети попирають українську ґазету, як при закупні всякого товару купують передовсім у тих, що оголошують свої товари в українській ґазеті.

Добрий прихильник „Свободи" при закупні товару піддержує того, хто своїми оголошеннями піддержує ґазету матеріяльно й у цей спосіб посередньо причиняється до розвою ґазети. Добрий прихильник „Свободи" є приятелем кождого „адвертайзера" в „Свободі", бо кождий „адвертайзер" у „Свободі" є добрим приятелем читача „Свободи".

ПОПИРАЙТЕ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ СВОЇ ТОВАРИ В „СВОБОДІ".

Адміністрація „Свободи".

ЗАКАРПАТСЬКИЙ НАШ БРАТ

просить нас вислати йому український книжку, яка понесе просвіту між села Закарпатської України. Про висилку повідомітть редакцію „Свободи" а висилайте на таку адресу:

"Proswita,"
Uzhorod, P. Rus,
C. S. R., Europe.

ЯК НАЙЛІПШЕ ВСНУТИ.

Коли дивимося, як діти засипляють, то часто смішно нам, у яких дивних положеннях спочивають вони в ліжках.

Та є і дорослі люди, які рішучо твердять, що вони лише тоді можуть заснути, коли нпр. лежать на правому боці або коліна підтягнуть аж до грудей. Є ріжні обставини, які силують чоловіка заняти якесь положення в сні. Коли ми запізно або забагато їли, тоді жолудок переповнений та натискає на серце. Тоді звичайно кладемося на правий бік. Також положимося на правий бік, коли серце зворушене спожитим алькоголем і нікотиною. Колиж лежимо на лівому боці, серце бє сильніше, тому радніше спимо на правому боці.

Чоловік і підчас спання виконує три важні функції: обіг крови, віддихання та переміну матерії. Важне є подбати, щоби віддихання не мало перешкод. Уже затканий ніс перешкоджає нам віддихати носом. Перегорода, що розділює ніс на дві частини, в ніякого чоловіка не є докладно посередині так, що або права або ліва частина є ширша й тим самим відповідніша для віддихання. Отже лекше заснемо, коли покладемося так, щоби віддихати ширшою половиною носа. Взагалі віддихання носом підчас сну дуже важне, тому коли нпр. запримітимо, що в носі є якась перешкода або нпр. наріст, то треба це усунути.

Коли підчас спання організм дістає замало кисня, то в крови та в органах призбирується забагато вуглявої кислоти. Після пробудження не чуємося тоді покріплені, а радше відчуваємо біль голови та взагалі змучення. Коли інакше годі зарадити, треба перевести операцію, щоби такий чоловік мав полекшу зі спання, а не муку.

— Мамо, мамо, я мушу збудити тата!

— Та чого?

— Бо тато забув зажити порошок на спання!

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою). (33)

Зізнання ком. Білевича.

Свідок Казимир Білевич, начальник слідчого уряду у Львові, зізнає, що Романа Барановського зербував в характері конфідента в другій половині 1929 р. підкомісар Чеховський, який головно держав з ним контакт, а він зустрінувся з ним, як конфідентом, щойно 1930 року, коли підчас пацифікації він перебував в арештах при слідчім виділі.

Хотів з ним стрінутися тому, бо підозрівав, що Барановський нещиро працює для поліції. Тоді свідок Барановському загрозив всякими консеквенціями, якщо він (Барановський) своєї праці не опре на довірю.

На те відповів Барановський, що дійсно все і відразу він говорив ком. Чеховському зі страху перед деконспірацією, бо Чеховський, використовуючи його інформації для службових цілей, не завсіди звертав як слід увагу на того роду можливости.

Вбивство Голувка заскочило мене на Поморі в делеґації, де я був від листопада 1930 р. Коли в вересні 1931 р. іменовано мене начальником слідчого уряду у Львові на місце підінспектора Штаби, то інтересуючися з приводу свого становища дохожденням у справі згаданого вбивства, зажадав я від Чеховського, щоби зреферував мені ту справу. Виявилося, що Чеховський розпоряджав лише інформаціями, які походили від Барановського.

З приводу мого зарядження наступила зустріч моя з Барановським у присутности Чеховського. Для справдження інформацій, поданих Барановським, були виделеґувані на терен дрогобицького повіту агенти Радонь і Будни. Переведена ними розвідка не дала одначе конкретних даних, за які можна би було зачіпитися. Свої твердження, що інспіратором вбивства Голувка був Коссак, Барановський основував на тому, що Коссак був організатором боєвої групи на терені дрогобицького повіту, котра то група в тому часі була лише одна здібна до терористичної акції, бо боєва організація на інших теренах львівського воєвідства була задекомплетована арештуванням. З Коссаком пізнався Барановський підчас побуту в Дрогобичі. Щож до алібі Гнатова, агенти Радонь і Будни ствердили, що завдяки невеличкому віддаленю з Тустанович до Трускавця міг він бути на місці вбивства підчас його виконання і, повернувшись до Тустанович з Трускавця, знайти для себе алібі.

Як у 1930 так і в 1932 р. чув я від Барановського, що він не є активним членом боєвої організації, лише завдяки свойому минулому має з нею взаємини. Чи заява Барановського згоджується з правдою не знає нічого певного. Слід зазначити, що в суперечности з тою заявою стоять факти якихсь коншахтів Барановського з членами боєвої організації. Рішучо виключаю, щоби Барановський сказав мені, що мав бровнінг, з якого стріляно до Голувка, бож такими інформаціями він негайно заінтересувався і без сумніву питав би за подробицями.

Дальше оповіає свідок, що одного разу він стрінувся з Чеховським, який тоді був під „гумором". Тоді Чеховський похвалився свідкови, що внедовзі буде мати револьвер, яким убито Голувка.

— Я знав Чеховського, що він любить перехвалюватися — говорив свідок — і тому я йому відповів:

„Не гадайте напружно, вешцей рубцє, дайце револьвер а потем мувьє!"

Щойно по вбивстві Чеховського підозрілий про виконання Барановський в розмові зі мною в присутности здається аспіранта Шимчика вже померлого, признався, що мав револьвер, якого вжито до вбивства Голувка і що той револьвер за дозволом Чеховського продав у склепі Купчинського під своїм прізвищем. Та розмова з Барановським відбулася того самого дня перед полуднем, коли по полудні переслухував його начальник Кухарський в присутности начальника Соханського і радника Івахова. На моє зарядження згаданий револьвер знайдено і відібрано від набувця поліцианта в Горохові, Бялецького.

(Далі буде).

ПОСИЛАЙТЕ „СВОБОДУ" НА УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

Прочитавши „Свободу", не марнуйте її, не викидайте, а **вишліть нашим селянам на Закарпатській Україні,** бо вони вас цього просять. Пишіть до редакції „Свободи", а ми вам подамо село й читальню, куди будете висилати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. 5.

 J-5

Дочка ватажка, тручи кукурузу на муку, усміхнулася, побачивши свою подругу Уггу. „Не роби галасу, Угго", вона сказала; „батько Обібі спить у хаті". Дівчата говорили півголосом. Вони говорили про свої прикраси, про зачісування волосся, про молодих мужчин села. Як вони розмовляли, очи Угги вдивлялися час до часу на вхід до хати Обібі. Вона шукала якоїсь нагоди ввійти в хату, але не мала відваги.

Нагло її лице заясніло. „А намисто з багатьох перел, яке твій батько зняв з шиї вбитого вояка, а яке ти мала на останнім пирі, — де воно?" вона спитала. „Ти його згубила?" „Ні", відповіла приятелька, „воно в хаті батька". „Моглаб я його побачити?" „Зараз, я піду й принесу". „Ні, ти розбудеш Обібі, і він буде злий", сказала дочка вожака. „Я його не розбуджу", відповіла Угга й почала повзти в хату.

Її приятелька пробувала відвести її від того. „Я принесу його тобі, як тільки батько збудиться". Угга не звертала на це уваги, і за хвилю вже була в хаті. Тут вона хвилину заждала, поки її очи привикли до темноти. Під протилежною стіною лежав на долівці, на макаті, ватажок канібалів, хропучи голосно. Угга, тихо, як леопард Шіта, підповзла до нього. Її серце билося голосно, як бубен, коли танець у повному розгарі.

При боці ватажка Обібі, напів під його тілом, лежала його табівка. Угга уважно потягнула дрожачою рукою та схопила її. Вона пробувала витягнути її зпід тіла Обібі. Сплячий рушився, і Угга відсунулася перестрашена, подумавши про страшну кару, яка її певно спіткалаб, якби її відкрито. Напів завмерла від страху, вона не мала відваги й ворохнутися. На її щастя, Обібі знову захропів. Відвага вернулася знову в серце Угги, і тепер вона тільки думала про те, як їй утекти з хати так, щоби її ніхто не побачив.